

A kísértés

Időpont: 1963. február 8. Bibliaóra

Alapige: Jakab 1,13-18
Ének: 437

Senki se mondja, mikor kísértetik: Az Istentől kísértetem, mert az Isten gonoszsággal nem kísérhető, ő maga pedig senkit sem kísért.

Hanem mindenki kísértetik, amikor vonja és édesgeti a tulajdon kívánsága.

Azután a kívánság megfogánván bűnt szül; a bűn pedig teljességre jutván halált nemz.

Ne tévelyegjetelek, szeretett atyámfiai!

Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka.

Az ő akarata szülte minket az igazságnak ígéje által, hogy az ő teremtményeinek valami zsengeje legyünk.

Ima:

Urunk! Milyen könnyű annak, ki biztos fundamentumon áll, azt mondani a másoknak: Vigyázz magadra! Valahányszor ezt a figyelmeztetést mondod nekünk, szívünk mindig megremeg, mert érezzük, hogy nem tudunk vigyázni magunkra. Nincsen olyan hely, ahol körül ne venne minket a Sátán kísértéseivel. Nem tudunk elmenekülni előle sem magányba, sem templomba, még ide is elkísér s az Ige gyümölcseit is meg akarja akadályozni bennünk. Urunk, ha nem tartasz minket, mi menten elbukunk, ezért hadd fogjuk meg kezéd, mint ahogy a kisgyermek megfogja síkos úton édesapja biztos lépéseiből biztonságot árasztó kezét s vele nyugodtan átmegy a szilárd talajra. Mi is a Te kezedet fogjuk és kérünk, őrizz meg minket e mostani alkalommal is az elbukástól, mert tudjuk, itt van most is az ős elbukató, de azt is tudjuk, itt vagy Te magad is. Kérünk tölts meg Szentlelkeddel, erősíts minket, gyűjtsd össze gondolatainkat és szívünket töltsd meg Önmagaddal.

Ámen.

Kezdő bibliaolvasók sokszor gondolnak arra valahányszor Jakab apostol levelét vesszük kezünkbe: no, végre egy könnyen érthető levél! Bizonyos, hogy azok a kérdések, melyek Jakab leveléből élénk tárulnak, nem ostromolják az eget. A levél írója olyannak látszik, mint aki két lábbal a földön él és mozog. A mindennapi élet erkölcsi kérdései csak azok, melyek őt foglalkoztatják. Ez azonban csak az első látszatra van így. Akik komolyan tanulmányozzák a levelet, azok csakhamar arra jönnek rá, hogy ez a levél teológiailag igen sok kérdést tartalmaz. Sok fejtörést okoz a komoly írásmagyarázati tudománynak is. Ugyanis Jakab apostolnak vannak olyan állításai, melyek a Biblia egyéb kijelentéseivel homlokegyenesen ellenkeznek. Most csak az egyik legsúlyosabbat említem meg. A Római levél 3,28. versében minden kétséget kizáróan szögezi le Pál apostol a megigazulás, az üdvözülés nagy kérdéseire vonatkozó alapvető bibliai tanítást, amikor azt mondja: „*Azt tartjuk tehát, hogy az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül.*” S mit mond erről a kérdésről Jakab apostol? 2,14-ben így ír: „*Mi a haszna, atyámfiai, ha valaki azt mondja, hogy hite van, cselekedetei pedig nincsenek? Avagy megtarthatja-e őt a hit?*” Ez egy olyan kérdő mondat, melyre csak erős nem lehet a válasz. Itt van tehát két egymással homlokegyenest ellenkező állítás. Később azután nyilvánvalóvá lesz, hogy nem lényegbeli eltérés van a két apostol között, hanem a terminológiában, vagyis a szóhasználatban van köztük a különbség. Egészen más az, amit Pál apostol a hit alatt ért és más, amit Jakab apostol mond. A 2. fejezetben különbséget tesz az apostol kétféle hit között. Az egyikre azt mondja élő hit, a másikra holt hit. Élő hit az, melynek gyümölcsei teremnek, a holt hit, gyümölcstelen hit. Azt mondja 2,17-ben: „*Azonképpen a hit*

is, ha cselekedetei nincsenek, megholt ő magában.” – így használja a terminológiájában az apostol. Pál ezt a különbségtételt nem teszi meg. Ő nem beszél élő és holt hitről, mert számára csak az élő hit a hit. Szerinte a holt hitre nem lehet azt mondani: hit. Mind a két apostol azt állítja, hogy az élő hit igazít meg, melyeknek a jócselekedetekben teremnek meg gyümölcsei. Ugyanezt állítja Jakab is. Az élő hit az, melynek olyan gyümölcsei teremnek, melyek Isten előtt megigazítanak bennünket.

Persze elég sokáig tartott, amíg erre az igazságra rájött a keresztyénség. Nem lehet letagadni, hogy elég sok fejtörést okozott a két apostolnak ez az első tekintetre megakasztó ellentéte.

A másik ellentét, mely nehéz kérdés elé állítja az írásmagyarázókat – amely azonban már nem olyan üdvdöntő kérdés, mint az előbbi volt – e szakaszban az, hogy itt az apostol a bűn eredetéről szól, ahogy ezt a szakasz felett levő cím is mutatja. A bűn eredetét a kísértésben látja és a kísértés lelki hátteréről következőképpen nyilatkozik: „*Senki se mondja, mikor kísértetik: Az Istentől kísértetem, mert az Isten gonoszsággal nem kísérhető, ő maga pedig senkit sem kísért.*” Nem kell különösebben jártasnak lenni a Bibliában, csak kicsit a mindennapi keresztyén életben s rögtön látjuk a nagy feszültséget, mely a különösképpen és kizárólagosan megfogalmazott mondat és a Miatyánk 6. kérése között van. Ugyanis a Miatyánkban Jézus Krisztus így tanított minket imádkozni: „*Miatyánk, ...ne vigy minket a kísértésbe...*” Jakab pedig itt azt mondja: „*Senki se mondja, mikor kísértetik: Az Istentől kísértetem, mert az Isten gonoszsággal nem kísérhető...*”! Tehát Isten senkit nem kísért. Itt különösképpen fel kell figyelni arra, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus a Miatyánkban nem így fogalmazta meg számunkra ezt a kérdést: Miatyánk, ne engedj minket kísértésbe! Vagy: Miatyánk, őrizd meg minket a kísértésben – hanem: „*ne vigy minket a kísértésbe*”! A kísértésben tehát benne van az Isten a Miatyánk szerint. Benne van, mégpedig nemcsak mint szemlélő, hanem mint Valaki, aki tevékeny benne, aki visz minket a kísértésbe.

1. A kísértés lelki háttere

E kérdés az, ami előtt e szakasszal kapcsolatban meg kell állanunk, s meg kell próbálnunk megérteni Jakab által az így megfogalmazott üzenetet. Nézzük meg, hogyan látja Jakab levele s az egész írás a kísértés lelki hátterét.

Az írás szerint van kísértés, mely mögött a Sátán áll. Ha az első bűneset történetét olvassuk, világosan kitűnik, hogy az első bűn okozója a kígyó, akinek képében közeledik a Sátán Évához, Éván keresztül Ádámmal, rajtuk keresztül az egész emberiséghez. Ebbe a kísértésbe a Sátán viszi az első emberpárt. Az írás azonban beszél olyan kísértésről is, amely mögött egyedül csak Isten áll. Nézzünk egy ilyen példát is. Mózes I. könyve mondja el Izsák feláldozásának történetét. Ez is egyik nagy kísértése Istennek. Isten látni akarja, hogy Ábrahám kit szeret jobban, Őt, vagy fiát, Izsákot, az egyetlenegyét, az ígéret örökösét. Azt mondja Isten: Menj fel a Mórija hegyére, áldozd fel ott Izsákot! E kísértés mögött csak Isten állt.

Az írás kijelentése szerint azonban van kísértés, mely mögött mind a kettő ott áll: Isten és a Sátán is. A legszemléletesebb példa erre, melyre igen sokszor hivatkozunk, Jób története. Jób könyvének első fejezete mondja el, hogy a Sátán körül járta a földet s miután végig nézte az embereket, párbeszéd alakul ki elbeszélő formában Isten és a Sátán között. Isten megkérdezi a Sátánt, hogy kiket látott az emberek között Isten igaz gyermekeinek. Maga hozza fel például Jób, akit istenfélő, igaz embernek tart. A Sátán kétségbe vonja Isten igazságát és vele szemben azt állítja, hogy Jób egész kegyessége nem más, mint csak üzleti számítás. Azt gondolja Jób – mondja a Sátán –, ha Isten kedvében jár, akkor Isten is kedvében fog járni ő néki. Jób nem az Istent szereti, hanem Isten ajándékait, a hasznot, melyet belőlük húz, de mely pillanatban rossz üzletet jelentene számára a kegyesség, azonnal elhagyná Istenét. Jön a nagy kísértés: elveszti

egész vagyont, gyermekeit, egészségét, feleségének szeretetét, mindent. E kísértéseket a Sátán bocsátja ugyan Jóbra, de világos, hogy Isten ad erre a Sátánnak engedelmet. Isten tehát ott áll e kísértés mögött, mégpedig lélegzetfójtva figyelni annak lefolyását.

Itt meg kell jegyezni, hogy az életben egészen ritka a tiszta eset, amikor egyszerűen meg lehet állapítani, hogy a kísértés mögött csak a Sátán van, vagy csak az Isten áll, avagy mind a kettő ott van. Ritka a tiszta eset. Azonban mégis meg kell látnunk, hogy akármelyik külön, vagy akár a kettő együtt áll a kísértés mögött, nem a kísértés megindításában van a fő különbség, abban, amit általában úgy szoktunk megfogalmazni: a Sátán kísért, Isten csak megengedi, – hanem a fő különbség abban van, hogy nem egyformán áll a kettő a kísértés mögött. A Sátán a kísértés lelki hátterében azzal a szándékkal áll: én ezt az embert el akarom buktatni és pusztítani! Isten pedig ezzel a szándékkal áll ott: Én ezt az embert meg akarom menteni! Érdekes, ha keveredik is a Bibliában az erre vonatkozó állítás, mégis sokszor találkozunk olyan kifejezésekkel, melyek azt mutatják, hogy a Biblia különbséget tesz kísértés és próbálás között. Jakab 1,12-ben, a most felolvasott szakasz előtti versben így olvasunk: „*Boldog ember az, aki a kísértésben kitart, mert minekutána megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját, amit az Úr ígért az őt szeretőknek!*” Az Isten mindig próbál, az ördög csak próbálkozik. Isten sohasem kísért bűnre, Ő mindig meg akarja próbálni a hívő embert, a hitének igazságát, őszinteségét és erejét. Ugye, látjuk, a terminológiában hogyan oldódik a feszültség a Miatyánk s egyéb igei kijelentések és Jakab 1,13 verse között. Jakab azt mondja: „*Senki se mondja, mikor kísértetik: Az Istentől kísértetem...*” Ő kísértésről és nem próbáról beszél. Talán közelebb jövünk a kérdés megoldásához, ha nem használjuk a kísértés szót, mely nyelvünkben, gondolkodásunkban teljesen össze van kapcsolva a bűnre való csábítással, hanem használjuk azt a szót, mely egészen hasonló gyökből származik s azt mondja: minden kísértés, akár Isten, akár a Sátán, vagy mindkettőnek részéről történik is, az egy kísérlet. Ez a kísérlet dőlt el Jób megpróbáltatásánál is: Istennek van-e igaza, avagy a Sátánnak? Jób kegyessége tényleg üzleten, haszon alapuló kegyesség-e, vagy Isten iránt való őszinte érdek nélküli szeretet? Mind a kettő mögött szorongva álltak a kísértés fő tényezői.

Jézus Krisztusról olvassuk, hogy Péter apostolnak legsúlyosabb kísértése előtt ezeket a szavakat mondta: „*...én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited*” (Lk 22,32). Minden kísértésben kínlódó ember tudhatja, hogy mikor elindul a sötétségben – mint ahogy elindult Péter is nagycsütörtökről nagypéntek hajnalára virradó éjszakáján a főpap udvarába, – tudhatja, ha tudatosítja magában, hogy Jézus imádkozik érte. Péter elfelejtette, hogy valaki van, aki imádsággal kíséri útján. Így van a kísérlet mögött Isten, aki nagyon jól tudja, hogy mi forog kockán – mint Péterrel lefolytatott kísérletnél, vagy Jób esetében – igaza van-e Istennek, tehát Isten igazmondása és becsülete. Igaza van-e Péternek, mikor magát szavakész, bátor hősködő embernek látja s igaza van-e Istennek, mikor Jóbot önzetlen, kegyességgel megáldott embernek tudja s nem pedig annak, akinek a Sátán állítja. A kísértésnél szurkolva áll a mi Urunk Jézus Krisztusunk, benne az Atya Isten, de ugyanolyan szurkolva áll a Sátán is a kísérlet mögött. Mindegyik nyerni akar. A Sátán hangos szóval bátorít, Krisztus csendes imádkozó szóval erősít, csendes beszédével próbálja megállásra bírni a kísértésben forgó embert. Mindig az fog győzni, aki a másikat el tudja hallgattatni. Nem az győz mindig, aki erősebb, ezt maga Jézus állapította meg, aki azt mondta Ő erősebb, mint a Sátán, tehát e tételből az folya, hogy mindig neki kellene győzni s még sem mindig Ő győz. A győző, a másik elhallgattatója. Azonban, mikor a Sátán hatalmas, nem sok igazságot tartalmazó beszédével túlkiabálja a Szentlélek csendes figyelmeztetését és szomorúan félrevonul, ez már az ember tényezője! Itt azután már egy olyan ténytet látunk meg, amely megint Jakab apostol állítása: „*Senki se mondja, mikor kísértetik: Az Istentől kísértetem...*” Itt egy másik oldalról világítja meg a kérdést és ez emberre hárítja – teljes joggal – a felelősséget a kísértés eredményéért.

E döntő elvi alap után most már rátérhetünk arra, hogy kétféle kimenetele lehet a kísértésnek: vagy Isten, vagy a Sátán győz aszerint, hogy az ember melyiknek a pártjára áll.

2. A kísértés lefolyása a Sátán szerint

Nézzük, hogy milyen a kísértés lefolyása a Sátán kedve szerint. Tovább olvassuk a 14, 15. verseket: „*Hanem mindenki kísértetik, amikor vonja és édesgeti a tulajdon kívánsága. Azután a kívánság megfogánván bűnt szül; a bűn pedig teljességre jutván halált nemz*”. Egy folyamatot ír le Jakab apostol. Ez a folyamat a Sátán győzelmének folyamata. Hogyan kezdődik? Édesgetéssel, ígéretéssel kezdődnek ezek a kísértések. Nincs időnk arra, hogy több példát vegyünk elő, csak a tékozló fiú történetére hivatkozom. Itt világos, hogyan édesgeti az atyai ház fegyelme alól a szabad, de mégis rab, az atyától független, de a Sátán rabságába kerülő fiút a bűnök mezejére. A Sátán azután sohasem váltja be ígéreteit. Mikor kívánságot ébreszt, ígéretet, nagyokat mond, de mikor valóra kell váltani az ígéretét, szemébe nevet az elcsábítottak, fittyet hány édesgetéseinek. Ezzel kezdődik a kísértésben a Sátán győzelme.

Itt rá kell egy-két mondattal arra is mutatnunk, hogy milyen fájdalmas ez az Atyának. A pedagógusnak is, akár vérszerinti hozzátartozója az, akinek nevelése rá van bízva, akár hivatásbelileg tartozik nevelni a gyermeket, milyen fájdalom, ha azt kell mondani: fiam, ez nem igaz, az ígéretésből nem lesz semmi! Hazugság az egész. Az ember azonban jobban hisz a Sátán hazugságainak, mint Isten figyelmeztetésének és megszületik a Sátán édesgető hazugságaiból a megkísértett emberben a „tulajdon kívánság”. Az első bűneset alkalmával látjuk, hogyan kezdődik a Sátán támadása Évánál. Az első támadást még kivédi az Igével, de amikor megmutatja neki, milyen szép, bizonyonnyal milyen jó, ízletes az alma, akkor kívánság támad benne, s már félig győzött a kísértésben, utána már csak egy lépés következik és megszületik a bűn.

Nem érdektelen dolog, ha Jakab apostol ebben a fejezetben a bűnnel kapcsolatban azt a kifejezést használja: születik a bűn. Mint minden születésnek van lappangó időszaka, úgy a bűnnek is. A kívánság megfogánván, fejlődik, majd teljességre jutván, halált nemz, – olvassuk a 15. versben. Ezért ne játsszunk a kívánságokkal, mert a bűn teljességre jutva, halál születik belőle. Ne csodálkozzunk hát azon, ha Jakab apostol a megkísértett testvérei számára azt írja a szakasz befejezésében: „*Ne tévelyegjétek, szeretett atyámfiak!*” Ne higgyetek az édesgető ígéreteknek, melyekkel a Sátán titeket csábít! Ne engedjétek, hogy kívánság támadjon bennetek és belőle bűn szülessék, mert a bűn megéri, gyorsan, mint a dudva, gyorsabban nő fűnél, virágnál, s megindul a bukás és jön utána a halál.

Ez a kísértés lefolyása a Sátán kívánsága szerint. Szomorú, hogy legtöbbször így folyik le ez ma is emberek életében.

3. A kísértés lefolyása Isten szerint

Van a kísértésnek azonban egy másik lefolyása is, amely Isten szerint való és ma is lehetséges. Erről e szakasz utolsó versei beszélnek. „*Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka. Az ő akarata szült minket az igazságnak igéje által, hogy az ő teremtményeinek valami zsenyéje legyünk.*” Az első, ami ebben a két versben meg kell, hogy ragadjon bennünket az, hogy míg a Sátán ígéretei csak édesgetések, addig Isten ígéretei igazak. Ő tényleg adja ezt a jó adományt és tökéletes ajándékot, amit ígér. Ő nem változik, nem változtatja meg sem szavát, sem ígéreteit. Benne nincs változás, még változásnak árnyéka sem, az Ő Igéjére, ígéretére építeni lehet. S mivel Isten ígérete igaz, azért kell és lehet Isten ígéretébe kapaszkodni és Igéjét a Sátán ellen, mint győzedelmes fegyvert használni.

Figyeljünk fel, hogy mikor Éva kísértése áll elénk a Biblia első lapján, akkor Éva egyet világosan lát: a Sátán ígéreteivel, csábításaival, édesgetéseivel szemben csak egy fegyvere van a keresztyén embernek és ez: Isten Igéje mit mond! Éva Isten Igéjével veri vissza a Sátán első

támadását: Isten azt mondta, ha ennek a fának gyümölcséből eszünk, meghalunk! Később azonban hitt a Sátán ígéreteinek, jobban, mint Isten Igéjének és szakított a gyümölcsből.

Nem olyan könnyű az Ige fegyverét használni, mert a Sátán is jól ismeri ezeket a fegyvereket. Sok papnál is jobban ismeri a Sátán a Bibliát. Jézus megkísértésének története Máté evangéliumában szintén ezt mutatja. Jézus is a Sátán kísértéseit mindig az Igével veri vissza. Mind a három kísértés alkalmával egy-egy Igét mond s ezzel a kétélű karddal veri vissza a Sátánt. Azonban nem szabad azt gondolnunk, hogy ez automatikus dolog. Elég nekünk csak egy Igét mondanunk és azonnal győzni fogunk a kísértés felett. Ő az Igére, amivel talán az első támadását kivédtük, egy új Igével felel. Jézust is másodszor Igével támadja, mikor azt mondta: „...meg van írva: *Az ő angyalainak parancsol felőled, és kézen hordoznak téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőbe.*” (Mt 4, 6) – hát jer, ugorj le a jeruzsálemi templom tetejéről, nem fog semmi bajod történni és egyszerre híres ember lesz, Igédnek meg lesz mindjárt a súlya, személyes tekintélyed növekszik, máskülönben azt fogják mondani, akármilyen igazságot is mondasz, mit ért ehhez egy ácsmester, jöhet-e Názáretből valami jó? Az Igének kardját a Sátán is tudja forgatni, azért nem könnyű Igét Igével kivédeni, mikor a Sátán kísértésünkre, legyőzetésünkre használja fel.

Az Igének helyes alkalmazása és eredménye azonban újjászületés. „*Az ő akarata szült minket az igazságnak igéje által...*” Mikor az Ige diadalmasan megvívja a csatát a Sátánnal, akkor jön a próbatételnek az Isten kedve szerinti kísértésnek igazi áldása. A Sátán kísértésének vége bűn, halál, kárhozat, Isten kedve szerint lefolyó kísértésnek eredménye pedig – így olvassuk Jézus megkísértésének történetének utolsó versében: „*És imé angyalok jövének hozzá és szolgálnak vala néki.*” Előttünk is megnyílik az ég, látunk valamit, amit eddig nem láttunk, tapasztalunk valamit, amit eddig el sem tudtunk képzelni, az ég angyalai szolgálnak nekünk. Újjászületés történik minden embernél, amikor Isten akarata szerint dől el a kísértés.

Így áll előttünk ez a három kérdés, az írás egészének és Jakab apostolnak teljesen azonos felelete a kísértés lelki háttéréről, annak a Sátán és Isten kedve szerint való lefolyásáról. Most azonban még visszatérek pár mondattal ahhoz a gondolathoz, hogy a kísértés tulajdonképpen egy kísérlet, amelyben mást akar bebizonyítani Isten, mást az ember s az ember mögött a Sátán. Hogyan sikerül nálad a kísérlet?... Sikerül-e úgy, mint Jóbnaál sikerült, hogy igaza lett Istennek? Vagy úgy sikerült, ahogy Péternél, keserves kudarccal a Sátán győzelmével?... Isten szorongva lesi, Krisztus imádkozva kíséri, a Szentlélek az erőt sugalmazza füledbe az Igék által, mert azt akarja, hogy te győzzél. A Sátán pedig túl akarja ordítani Isten csendes szavát, túl akarja licitálni Isten ígéreteit a maga hazug ígéreteivel.

Kinek lesz igaza az én életemben?...

Ima:

Igazad van Uram, az ördög, mint ordító oroslán szerte jár, keresvén, kit nyeljen el. Mi is tudjuk, tapasztaljuk és szégyenkezve valljuk be Előtted, hogy el is nyelt már sokszor. Köszönjük, hogy nem engedsz bennünket a Sátán könnyű prédájává, hanem harcolsz érettünk és Szentlelkeddel Te magad fegyverezel fel Igéddel. Nagyon szégyelljük magunkat valahányszor elbuktunk, nemcsak azért, mert meghazudtoltuk ígéretéseinket, fogadalmainkat, amivel Neked hűséget esküdtünk s nem volt igaz. Azzal mentgettük magunkat, hogy a Sátán erős, mi pedig gyengék vagyunk, mert a Sátán csak addig mehet a próbatételben, ameddig Te engeded. Neked abban is igazad van Uram, hogy senkit sem engedsz feljebb kísértetni, mit el nem szenvedhetne, hanem a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadod nekünk. Úgy igaz Atyánk, hogy mi kívánságban élünk, a fantáziánk meg van mérgezve, ajkunk ugyan azért imádkozik, hogy győzzünk, de szívünk arra vágyakozik, hogy győzzön a Sátán. Sötét titkok,

sötét idők, dolgok ezek, de mi feltárjuk Előtted örök világosság és kérünk, nagyon kérünk, győzz bennünk. Nem azért kérünk, mert tudjuk, hogy a győzelem milyen drága, boldog felüdülés, megerősödés, s lelki frissesség támad a keresztyén életben, hanem azért, mert szeretünk Téged s szeretnénk, hogy amikor próbálsz bennünket s a bűnre akar csábítani az ördög, akkor mindig Neked lenne oh örök Isten igazad, a Te örök kiválasztó szent kegyelmed szerint.

Ámen.